

بسم الله الرحمن الرحيم

شیوه نامه

تألیف و ترجمه کتاب استاندارد

تألیف
سجتم قاضی

مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی

۱۳۹۵

قانونی، مجتبی

شیوه‌نامه تألیف و ترجمه کتاب استاندارد / تألیف مجتبی قانونی.

تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی،

۱۳۹۴

۹۷ ص.

کتابنامه

۱. فن نگارش - دستنامه‌ها ۲. نویسندگی - شیوه‌نامه

الف. دانشکده اطلاعات ب. عنوان

ش ۹ / ق ۲ / ۲۸۳۹ PIR

۱۳۹۵

شخصیت

عنوان: شیوه‌نامه تألیف و ترجمه کتاب استاندارد

تألیف: مجتبی قانونی

ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۴۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۱۱-۰۳-۱

«تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کال»

جزئی به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار

الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.»

تلفن: ۲۲۴۶۹۷۳۹

تهران: صندوق پستی ۱۴۳۸-۱۶۷۶۵

مقدمه ناشر

تدوین و تهیه کتاب‌های راهنما، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در حوزه‌های مختلف علوم، موجب هدایت ریسک‌ها و به سمت رعایت اصول منطقی و استاندارد در چاپ و انتشار می‌شود. یک اثر علمی هرچه به رعایت اصول استاندارد نزدیک‌تر شود، بیش‌تر می‌تواند به مقصود نهایی که توجه مخاطبان به اثر منتشره می‌باشد، نزدیک‌تر شود. سازمان‌های پژوهشی و انتشاراتی، معیارها، ضوابط و ملاک‌هایی برای پذیرش و چاپ آثار دارند که به صورت شیوه‌نامه مسائلی را طرح می‌کنند که در هر کار تحقیقی، تالیفی و ترجمه‌ای رعایت آن ضروری است. از این رو هدف نهایی شیوه‌نامه ایجاد انسجام، یکدستی و هماهنگی و رعایت ضوابط درست‌نویسی می‌باشد.

تنظیم چنین شیوه‌نامه‌هایی را عمدتاً مولفان و ویراستاران زبردست و حرفه‌ای بر عهده می‌گیرند. آنچه در کتاب «شیوه‌نامه تالیف و ترجمه کتاب استاندارد» توسط مولف محترم ارائه شده است مجموعه‌ای از قواعد و

دستورالعمل‌های یک کتاب کامل و استاندارد است که رعایت آن می‌تواند نویسندگان را در ارائه مناسب‌تر آثارشان یاری رساند.

انتشار آثار متعدد توسط نویسنده محترم در طول سالیان گذشته موجب شده تا ایشان در شیوه‌نامه حاضر به صورت دقیق و جزئی به قواعد مرتبط بپردازد.

معاونت پژوهش ضمن تشکر از مولف محترم، از خوانندگان، عزیز تقاضا می‌کند انتقادات، پیشنهادات و نقطه نظرات خود را به منظور بهبود و تقویت حوزه انتشارات دانشگاه، منعکس نمایند.

معاونت پژوهش

فهرست مطالب

۳.....	مقدمه ناشر.....
۷.....	مقدمه مؤلف.....
۱۱.....	تقدیم نامه.....
۱۲.....	قدردانی.....
۱۳.....	هدف از تهیه این شیوه نامه.....
۱۵.....	۱. صفحه رسم الله الرحمن الرحيم.....
۱۶.....	۲. صفحه عنوان کتاب.....
۱۷.....	۳. صفحه شناسنامه.....
۲۲.....	۴. صفحه فیبا.....
۲۳.....	۵. جلد کتاب.....
۲۸.....	۶. قطع کتاب (اندازه کتاب).....
۳۳.....	۷. صفحه تقویم.....
۳۴.....	۸. صفحه تشکر و سپاس و قدردانی.....
۳۸.....	۹. فهرست مطالب.....
۳۶.....	۱۰. مقدمه کتاب.....
۳۹.....	۱۱. فصل بندی ها.....
۴۱.....	۱۲. انواع کتاب از نظر موضوع.....
۴۲.....	۱۳. صفحات عکس.....
۴۳.....	۱۴. ظاهر زیبا.....
۴۴.....	۱۵. فهرست اعلام.....

۴۶		۱۶. فهرست منابع و مآخذ
۴۹		۱۷. تعاریف واژگان
۵۴		۱۸. ضمائم (مطالب تکمیلی - اسناد)
۵۶		۱۹. چک لیست کنترل کتاب
۵۸		نمونه چک لیست نهایی کنترل چاپ کتاب
۶۰		نمونه فیپا
۶۱		نمونه شناسنامه کتاب
۶۲		نمونه صفحه فصل بندی کتاب
۶۳		ضمائم
۶۳		ضمیمه ۱ - شابک
۸۳		ضمیمه ۲ - فیپا
۹۱		منابع

مقدمه مؤلف

با استعانت از الطاف ایزد منان و به پاس داشت آیه سریفه؛ «ان القلم و ما یسطرون» باید اذعان داشت. بدون شک یکی از مهمترین و کارآمدترین روش‌های فرهنگ‌سازی در بین یک ملت، اعتلای اساسی و رشد و تمامی آنان در گرو تدوین، تالیف، ترجمه، نشر و مطالعه کتاب در بین آحاد مردم می‌باشد. در این باره مقام معظم رهبری^(مدظله) می‌فرمایند: «تولید کتاب، خیل مهم است. بخش معظمی از بودجه و امکانات وزارت (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) را، برای تولید کتاب بگذارید.»^۱

و در جای دیگر با درک عمیق از ضرورت تولید کتاب برای اعتلای فکر و فرهنگ می‌فرمایند: «اینک که بی نظیری از حکومت دین و دانش بر ایران، پدید آمدن است که باید از آن در جهت اعتلای فکر و فرهنگ این کشور

بهره جست. امروز کتاب خوانی و علم آموزی نه تنها یک وظیفه ملی، که یک واجب دینی است.^۱

توجه به رهنمودهای فوق الذکر، نویسنده را بر آن داشت تا نسبت به تنظیم و ارائه یک شیوه‌نامه نوین این عرصه اهتمام بورزد و نتیجه چند دهه فعالیت را در قالب و چارچوب مشخص و قابل استفاده به پدیدآورنده گان و فعالین عرصه قلم و انتشارات را، ارایه نماید. با توجه به درایت و علاقمندی قلم و نظم هبری^(مدظله) به حوزه کتاب که همواره مثال زدنی و مایه دافرو مباهات دانش دوستان و صاحبان قلم و اندیشه است، حتی در حوزه هنر و زیبایی در امور کتاب می‌فرمایند: «به مسأله هر زیبایی زیبایی اهمیت بدهید، نگویید اهمیتی ندارد. در چاپ، در حروف چنی، در صفحه‌بندی در چگونگی آرایش و نقطه‌گذاری مطالب، تنظیم صفحات و ایجاد فاصله‌های مناسب باید دقت کرد. حتی با انتخاب حروف زیبا، شما می‌توانید تاثیر بیشتری برای طالب فکر خودتان تدارک ببینید.»^۲

کتاب رکن اساسی فرهنگ هر ملت است. تهیه و انتشار این نوع شیوه‌نامه‌ها از دو منظر قابل توجه است:

۱. پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت آغاز هفته کتاب. ۴ دی ۱۳۷۲

۲. بیانات در دیدار با مسئولان انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۸ مهر ۱۳۶۴

الف) از نظر علمی تهیه و تدوین شیوه‌نامه‌ها یک نوع تولید علم محسوب می‌شود که جای آن خالی است و در صورت رونق آن دست مایه خوبی برای دیگران خواهد بود، تدوین شیوه‌نامه‌های متفاوت و متعدد دانش بسیار، تبعات عمیق، قریحه سرشار، احاطه‌ی همه جانبه و روشمندی و ارزش‌شناسی بسیار دقیق اقتضاء می‌کند.

ب) در حیطه اجرا، و طبع و نشر، نیازمند برنامه‌ریزی متقن، زمان و فرصت بسنده و مناسب، امکانات مادی و معنوی کلان و توان و طاقت بیش از حد و اندازه است، امید است به هر دو دیدگاه توجه کافی شود.

تهیه و ارایه شیوه‌نامه‌ها و تدوین‌ها می‌تواند راهنمای عمل مفیدی برای دست‌اندرکاران حوزه‌های اجرایی در عرصه‌های مختلف باشد و این شیوه‌نامه‌ها در دسترس، ضمن کاهش هزینه‌ها، دستگاه‌های اجرایی را حدامان موزی و تکراری و در بعضی مواقع بیهوده نیز جلوگیری نماید.

یکی از کارکردهای بسیار مهم این شیوه‌نامه در مراکز علمی و پژوهشی ارایه آن به محققین و پژوهشگران و مولفین و کلیه کسانی که قصد تالیف و تدوین و ترجمه کتاب را دارند، می‌باشد، تا مطابق با اصول و روش ارایه شده نتیجه فعالیت خود را در قالب یک مجموعه فاخر و استاندارد و

بدون نقص به همگان عرضه نمایند، که نام آن کتاب است و از طرفی امکان ارزیابی ناظران و داوران را در خصوص یک کتاب بیشتر فراهم می‌نماید و یک الگوی مناسب را جهت قضاوت در اختیار آنان قرار می‌دهد و صد البته که این شیوه‌نامه خالی و عاری از اشکال هم نیست، و بی‌صبرانه منتظر دریافت نظرات خوانندگان محترم هستیم.

مجتبی قانع